

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти

сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

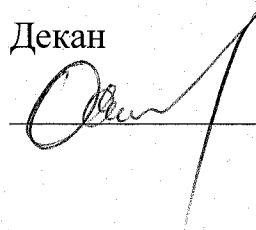
Кафедра іноземної філології та перекладу

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою факультету

(протокол № 2 від «21» вересня 2023р.)

Декан

Віктор ОСИКА

**ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА /
PROFESSIONAL ETHICS**

**РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	магістр	/ master
галузь знань	03 Гуманітарні науки	/ Humanitarian Sciences
спеціальність	035 Філологія	/ Philology
освітня програма	Прикладна лінгвістика (Політична лінгвістика, англійська мова)	/ Applied Linguistics (Political linguistics, English)

Київ 2023

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ
заборонено**

Автори: Ю.В. Дроздова, кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології та перекладу,
І. М. Зварич, доктор педагогічних наук, професор, професор
кафедри іноземної філології та перекладу

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри іноземної філології та
перекладу 13. вересня 2023 р., протокол № 2

Рецензент: Н.А. Латигіна, доктор політичних наук, професор,
професор кафедри іноземної філології та перекладу,
гарант освітньої програми.

**ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА /
PROFESSIONAL ETHICS**

**РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	магістр	/ master
галузь знань	03 Гуманітарні науки	/ Humanitarian Sciences
спеціальність	035 Філологія	/ Philology
освітня програма	Прикладна лінгвістика (Політична лінгвістика, англійська мова)	/ Applied Linguistics (Political linguistics, English)

**РОЗДІЛ 1. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА
ТЕМАМИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)**

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	семінарські заняття / МК	самостійна робота студентів	
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Професійна етика як навчальна дисципліна. Завдання дисципліни.	18	2	2	14	СР, ДФЗ, П,
Тема 2. Етичні аспекти професійної діяльності.	18	2	2	14	СР, П, ДФЗ, УО
Тема 3. Етичні аспекти прийняття рішень у політиці.	18	2	2	14	ФО, П, СР, УО
Тема 4. Проблема співвідношення мети і засобів у політиці.	18	2	2	14	СР, П, ДФЗ
Тема 5. Етика ефективного ділового спілкування.	18	2	2	14	СР, П, ДФЗ, УО
Тема 6. Корпоративна етика.	18	2	2	14	ФО, П, СР

Тема 7. Етика вирішення конфліктів.	18	2	2	14	ФО, П, СР
Тема 8. Етикет ділових взаємин. Моральні принципи та засади.	18	2	2	14	ДФЗ, П, СР
Тема 9. Соціальні технології	18	2	2	14	СР, П, ФО
Тема 10. Дипломатія і професія перекладача: від минулого до сучасного	18	2	2	14	СР, МК
Разом	180/6	20	20	140	
Підсумковий контроль – екзамен					

ФО – фронтальне опитування;

МК – модульний контроль;

ДФЗ – демонстрація фрагменту заняття;

П – презентація;

СР – самостійна робота,

УО усне опитування,

РОЗДІЛ 2. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
знати основні поняття, принципи та категорії професійної етики	Тема 1. Професійна етика як навчальна дисципліна. Завдання дисципліни. Лекція 1 Професійна етика як навчальна дисципліна. Завдання дисципліни. План лекції 1.Предмет, мета, цілі і завдання навчальної дисципліни «Професійна етика»; 2.Методи вивчення навчальної дисципліни. 3.Історичний огляд політико-етичних концепцій. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1 [с.8-14],2 [с.13-25],3 [с.5-16].</i> <i>Додатковий: 4 [с.23-28].</i> <i>Internet-ресурси:5.</i>	2
	Самостійна робота: - вивчення матеріалу лекції; - підготовка до семінарського заняття; - обґрунтуйте наведені твердження з точки зору професійної етики; -запропонуйте власне визначення терміну «професійна етика».	14
чітко розуміти мету вивчення навчальної дисципліни усвідомити ціннісні орієнтації та моральні ідеали сучасного українського	Семінарське заняття 1 План заняття: 1 Етика як наука. «Професійна етика». 2. Етика, її предмет і роль у суспільстві. 3. Перегляд відео «Сільвестр Носенко – перекладач президента України». https://www.youtube.com/watch?v=ghd0Nbpo6-g 4. Дискусія щодо поглибленого вивчення питань з теми 1 на основі презентацій студентів. Список рекомендованих джерел:	2

суспільства	<i>Основний: 1 [с.8-14],2 [с.13-25],3 [с.5-16].</i> <i>Додатковий: 4 [с.23-28].</i> <i>Internet-ресурси:5.</i>	
знати основні етичні аспекти власної професійної діяльності	Тема 2. Етичні аспекти професійної діяльності. Лекція 2. Етичні аспекти професійної діяльності. План лекції 1.Поняття та сутність етики державного службовця. 2.Поняття та сутність етики перекладача. 3.Моральні засади службової дисципліни. 4.Основні напрями поліпшення етичних показників діяльності державної служби. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1[с.198-208, с.217-226],2 [с.33-37].</i> <i>Додатковий: 4 [с.28-37].</i> <i>Internet-ресурси:5,6,10.</i>	2
	Самостійна робота: - вивчення матеріалу лекції; - підготовка до семінарського заняття; - запропонуйте власні ідеї поліпшення етичних показників діяльності професійного перекладача.	14
усвідомити ціннісні орієнтації та моральні ідеали сучасного українського суспільства	Семінарське заняття 2. План заняття: 1.Теорія раціональної бюрократії М. Вебера. 2.Відповідальність політичного лідера. 3. «Мозковий штурм». Слово – це найкраще, що є в розпорядженні людини, і найгірше, чим вона володіє. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1[с.198-208, с.217-226],2 [с.33-37].</i> <i>Додатковий: 4 [с.28-37].</i> <i>Internet-ресурси:5,6,10.</i>	2

розуміти етичні аспекти прийняття управлінських рішень знати основну типологію політичних рішень	Тема 3. Етичні аспекти прийняття рішень у політиці. Лекція 3. Етичні аспекти прийняття рішень у політиці. План лекції 1.Управлінські рішення як соціально-психологічна категорія. 2.Типологія політичних рішень. 3.Методи прийняття управлінських рішень. Список рекомендованих джерел: <i>Основний:1 [с.209-217].</i> <i>Додатковий: 4 [с.71-75,127-140].</i> <i>Internet-ресурси:7,10 .</i>	2
	Самостійна робота: - вивчення матеріалу лекції; - підготовка до семінарського заняття; -запропонуйте власну класифікацію політичних рішень; -охарактеризуйте функціональні та дисфункціональні політичні рішення.	14
розуміти роль психологічної складової у процесі прийняття рішень	Семінарське заняття 3. План заняття 1.Емоційно-вольова регуляція в процесі прийняття рішення. 2.Методи підвищення ефективності політичних рішень. 3. Перегляд презентацій за темою заняття для активного спілкування. 4. «Мозковий шторм». <i>Не роби іншому того, чого б ти не хотів, щоб він робив тобі.</i> Список рекомендованих джерел: <i>Основний:1 [с.209-217].</i> <i>Додатковий: 4 [с.71-75,127-140].</i> <i>Internet-ресурси:7,10 .</i>	2
розуміти баланс між етичними переконаннями	Тема 4. Проблема співвідношення мети і засобів у політиці. Лекція 4. Проблема співвідношення мети і	2

та суспільною доцільністю	засобів у політиці. План лекції 1.Визначення цілей та засобів у політиці. 2.Шляхи вирішення протиріч між цілями та засобами. 3.Політичне насильство, мораль та ефективність політики. 4.Теорія та практика ненасильства. 5.Ненасильницькі способи боротьби в правовій державі. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1[с.179-196],2 [с.37-46].</i> <i>Додатковий:4 [с.28-37].</i> <i>Internet-ресурси: 5,6,7,10.</i>	
	Самостійна робота: - вивчення матеріалу лекції; - підготовка до семінарського заняття; - прокоментуйте наступні висловлювання: "Тільки в державі існує загальний масштаб виміру доброчесності й пороків" Т. Гоббс; "Мета, для якої потрібні несправедливі засоби, — несправедлива мета" М. Ганді.	14
розуміти проблему взаємовідношення політики та моралі у житті суспільства	Семінарське заняття 4. План заняття 1.Політичні погляди Мохандас Карамчанд (Махатма) Ганді. 2. Політичні погляди Мартіна Лютера Кінга. 3. Перегляд презентацій за темою заняття для активного спілкування. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 1[с.179-196],2 [с.37-46].</i> <i>Додатковий:4 [с.28-37].</i> <i>Internet-ресурси: 5,6,7,10.</i>	2
знати форми і види ділового професійного спілкування та	Тема 5. Етика ефективного ділового спілкування. Лекція 5. Етика ефективного ділового спілкування. План лекції	2

<i>фактори впливу; вміти проводити ділові бесіди, обговорення ділових питань та пропозицій, вирішувати ділові питання.</i>	1.Суть та значення ділового спілкування. 2. Ділове спілкування як комунікація та взаємодія. 3.Етика ділових комунікаційних процесів та комунікаційні перешкоди в організації. Список рекомендованих джерел: <i>Основний: 2[с.9-37]. Додатковий: [с.127-140]. Internet-ресурси:5,8,10.</i>	
	Самостійна робота: - вивчення матеріалу лекції; - підготовка до семінарського заняття; - дайте власне бачення вирішенню наступних комунікаційних задач: організація зустрічі, формування теми, передбачення деяких конфузних питань, а саме: протокол зустрічі, кількість учасників, місце, врахувати підходи до проведення зустрічей та переговорів, зокрема: жорсткий, м'який, принциповий, розмежування між суттю проблеми і стосунками сторін, визначення взаємних інтересів, розгляд взаємних варіантів, рекомендації менеджерів щодо ведення переговорів, схема ведення переговорів, визначення мети зборів, рекомендації щодо ведення теле і прес-конференції, «мозковий штурм» як форма розв'язання проблем, різновиди публічних виступів.	14
<i>знати морально-психологічні основи професійного спілкування; становлення іміджу, репутації та процесу їх формування, основні стратегії переговорів</i> <i>вміти</i>	Семінарське заняття 5. План заняття 1.Мобільний телефон і ділові стосунки. 2.Ділова зустріч. 3.Переговори, поняття про переговори. 4.Три основні стратегії переговорів. 5.Стратегічні підходи до проведення переговорів. 6.Тактика і принципи переговорів. 7.Сприйняття партнера в процесі переговорів. 8.Проведення наради. 9.Збори.	2

проводити ділові зустрічі, зокрема: переговори, нараду, збори, конференцію, публічні виступи	10.Проведення дискусії. 11.Телеконференція, «мозковий штурм». 12.Публічні виступи. 13.Ділова доповідь. 14. Відео за темою 5. Ділова нарада. https://www.youtube.com/watch?v=iJ-CEbLBy-Y Список рекомендованих джерел: Основний: 2[с.9-37]. Додатковий: [с.127-140]. Internet-ресурси:5,8,10.	
знати основні поняття, особливості та сучасні принципи організації корпоративної культури; правила управління корпоративною культурою	Тема 6. Корпоративна етика. Лекція 6. Корпоративна етика. План лекції 1.Поняття корпоративної етики. 2.Корпоративні етичні кодекси. 3.Корпоративна культура. 4.Основні принципи корпоративної культури. 5.Реалізація феномену корпоративної культури в структурі організації. Список рекомендованих джерел: Основний: 2 [с.237-241]. Додатковий: 4 [с.89-101,с.169-175]. Internet-ресурси: 5,6.	2
	Самостійна робота: - вивчення матеріалу лекції; - підготовка до семінарського заняття; - визначити зовнішні атрибути корпоративної культури (на прикладі декількох провідних компаній); - визначте роль мови як чинника і символічного коду формування корпоративної культури.	14
вміти формувати корпоративну	Семінарське заняття 6. План заняття 1. Вплив національного менталітету на формування і розвиток корпоративної	2

культуру, використовуючи сучасні технології; — використовувати корпоративну культуру з питань оптимізації організації відносин з громадськістю	культури. 2. Системи менеджменту і корпоративна культура. 3. Система цінностей і мотивація. 4. Вибір стратегії і тактики формування корпоративної культури. 5. Оцінювання соціально-економічної ефективності корпоративної культури. 6. Відео за темою 6. Корпоративна культура. Чому це важливо? https://www.youtube.com/watch?v=iLDCbOw5ATA Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 2 [с.237-241]. <i>Додатковий:</i> 4 [с.89-101, с.169-175]. <i>Internet-ресурси:</i> 5,6.	
знати природу виникнення конфліктів, моделі конфліктів; вміти з'ясувати причини виникнення конфліктів, вирішити конфлікти	Тема 7. Етика вирішення конфліктів. Лекція 7. Етика вирішення конфліктів. План лекції 1. Поняття конфлікту в організації та його сутнісний зміст. 2. Соціально-психологічні чинники виникнення конфліктів. 3. Феномен морального конфлікту в діяльності організації. 4. Моральні чинники врегулювання організаційних конфліктів. 5. Морально-психологічний клімат організації як основний фактор гармонізації міжособистісних відносин. Список рекомендованих джерел: <i>Основний:</i> 2 [с.222-226], 3 [с.88-90]. <i>Додатковий:</i> 4 [с.185-195]. <i>Internet-ресурси:</i> 5, 10.	2
	Самостійна робота: - вивчення матеріалу лекції; - підготовка до семінарського заняття; - дати відповіді на наступні запитання:	14

	1. Які можуть бути причини виникнення конфліктів? 2. Хто може бути опонентом у конфлікті? Чому 3. Які конфлікти доводиться вирішувати керівникові? 4. Як культура керівника співвідносна з його умінням вирішувати конфлікт? 5. Що означає готовність до конструктивного вирішення конфліктів? 6. Які психологічні моменти впливають на розвиток конфліктів? 7. Коли виникає ділова суперечка? 8. Коли і чому учасники суперечки можуть розширити її? 9. Як ви розумієте поняття психологічний антагонізм.	
<i>вміти з'ясувати причину виникнення конфлікту, вирішити конфлікти, протиріччя, суперечки</i>	Семінарське заняття 7. План заняття 1. Ґрунтовне обговорення питань теми 7, а саме: дещо про природу конфлікту, моделі конфліктів, спілкування як суперечка, ділова суперечка, формалізація відносин, психологічний антагонізм. 2. Спілкування на основі презентацій та рефератів студентів за темою 7. 3. «Мозковий шторм». «Чому виникають конфлікти?» Список рекомендованих джерел: Основний: 2 [с.222-226], 3 [с.88-90]. Додатковий: 4 [с.185-195]. Internet-ресурси: 5, 10.	2
<i>Знати: правила і вимоги службового етикету, особливості роботи керівника, мовний та мовленнєвий етикет української та англійської мови.</i>	Тема 8. Етикет ділових взаємин. Моральні принципи та засади. Лекція 8 Етикет ділових взаємин. Моральні принципи та засади. План лекції 1. Службовий етикет як сукупність правил. 2. Гендерна рівність. 3. Етикет керівника і підлеглого. 4. Норми професійних ділових відносин; авторитет особистості; особливості роботи керівника і норми його поведінки.	2

вміти: оцінити індивідуальний ступінь розвитку норм професійної етики; застосовувати норми етикету у професійній діяльності.	5. Відео за темою 8. Етикет. Правила та норми. Настав час. https://www.youtube.com/watch?v=uRZ6rHRHx0 Список рекомендованих джерел: Основний: 2 [с.197-220], 3 [с.134-135]. Додатковий: 4 [с.110-119]. Internet-ресурси: 5,6,8.	
	Самостійна робота: - вивчення матеріалу лекції; - підготовка до семінарського заняття; - дати відповіді на наступні запитання: 1.Яке значення має для авторитету керівника має дотримання ним моральних норм і принципів? 2. Яке співвідношення понять «авторитет особистості» та «авторитет посади»?	14
знати особливості ділового етикету країн світу, прийомів встановлення доброзичливих взаємин у різних країнах; форм і видів ділового спілкування та фактори впливу.	Семінарське заняття 8. План заняття 1. Особливості ділового етикету у США. 2. Діловий етикет у Великобританії. 3. Етикет ділових взаємин у Франції. 4. Діловий етикет Фінляндії. 5. Німецькі бізнесмени і діловий етикет. 6. Етикет службових взаємовідносин в Італії. 7. Службовий етикет в Іспанії. 8. Діловий етикет японських бізнесменів. 9. Відео на тему 8. Етикет країн світу – професійні комунікації. Етикет – традиції. https://www.youtube.com/watch?v=cABpljXA Список рекомендованих джерел: Основний: 2 [с.197-220], 3 [с.134-135]. Додатковий: 4 [с.110-119]. Internet-ресурси: 5,6,8.	2
вміти застосовувати знання про експресивні,	Тема 9. Соціальні технології Лекція 9 Соціальні технології План лекції 1.Соціальні технології: специфіка та	2

<i>емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.</i>	суспільне призначення. 2.Поняття «соціальна технологія» та його пізнавальний потенціал. 3.Проблема типологізації соціальних технологій: традиційні та інноваційні соціальні технології. 4.Специфіка пізнавальних та практичних функцій соціальних технологій Список рекомендованих джерел: <i>Основний:2[с.19-21].</i> <i>Додатковий: 4 [с.51-54,с.89-101].</i> <i>Internet-ресурси:5,7,9,10.</i>	
	Самостійна робота: - вивчення матеріалу лекції; - підготовка до семінарського заняття; - дати відповіді на наступні запитання: 1. Що таке регіональні суспільні технології? 2.Характеристика індивідуальних соціальних технологій .3 Інноваційні соціальні технології. 4.Рутинні соціальні технології 5.Інтелектуальні соціальні технології	14
<i>вміти доступно й аргументовано пояснювати власну точку зору</i>	Семінарське заняття 9. План заняття 1.Характеристика ризиків соціально-технологічної діяльності. 2.Традиційні соціальні технології та їх суспільне значення в практиках повсякденного життя. 3. Перегляд презентацій за темою заняття для активного спілкування. Список рекомендованих джерел: <i>Основний:2[с.19-21].</i> <i>Додатковий: 4 [с.51-54,с.89-101].</i> <i>Internet-ресурси:5,7,9,10.</i>	2
<i>знати підходи до вибору офіційної мови на</i>	Тема 10. Дипломатія і професія перекладача: від минулого до сучасного Лекція 10 Дипломатія і професія	2

<i>переговорах, основні управлінські культури.</i>	перекладача: від минулого до сучасного План лекції 1.Історія розвитку переговорів, дипломатії; особливості міжнародного спілкування; офіційна мова. 2.Етика та норми дипломатичного протоколу в зарубіжних країнах. 3.Відео :<i>Експерт з етикету про важливість дотримання дипломатичного протоколу</i> https://www.youtube.com/watch?v=atOJ-XF9XBY Список рекомендованих джерел: <i>Основний:2[с.316-324].</i> <i>Додатковий: 4 [с.175-184].</i> <i>Internet-ресурси: 5.</i>	
	Самостійна робота: - вивчення матеріалу лекції; - підготовка до семінарського заняття; - дати відповіді на наступні запитання: 1.Які особливості американської управлінської культури? 2. Які особливості європейської управлінської культури? 3.Які умови формування української управлінської культури? 4. Які стилі проведення переговорів з іноземцями? - Відео на тему 10, лекції 1. Міжнародні відносини. https://www.youtube.com/watch?v=OlWU7mMyxr4	2
<i>вміти спілкуватися із дотриманням культури та етики спілкування, оперувати мовними</i>	Семінарське заняття 10. План заняття 1.Грунтовне обговорення питань теми 10, лекції 2, а саме: специфіка англійської, французької, німецької мов, необхідність перекладача на переговорах, важливість праці перекладача, ставлення до перекладача, американська управлінська	2

одинацями та інтонацією на переговорах, дотримуватися правил етикету на міжнародних переговорах	культура, японська управлінська культура, європейська управлінська культура, українська управлінська культура, спілкування з іноземцями «на положенні», «на інтересі», «за змістом», «на контексті» 2. Спілкування на основі презентацій та рефератів студентів за темою 9, лекція 2. 3. «Мозковий штурм». «Заговори, щоб я тебе побачив» (Сократ), Національні особливості ділового спілкування. Список рекомендованих джерел: Основний: 2[с.316-324]. Додатковий: 4 [с.175-184]. Internet-ресурси: 5.	

Курсивом виділено завдання, які виконуються із застосуванням інтерактивних методів навчання.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Політична етика : [навчальний посібник] / В. П. Беглиця, В. М. Ярошенко. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. – 400 с.
2. Гриценко Т. Б., Гриценко С.П., Іщенко Т.Д., Мельничук Т.Ф., Чуприк Н.В., Анохіна Л.П. Етика ділового спілкування: / за редакцією Т.Б.Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук / нав. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2020 – 314 с.
3. П.Бралант В. П., Гуцаленко Л. В., Здирко Н. Г. Професійна етика. Навч. посіб.- К.: Центр учбової літератури, 2019. – 252 с.

Додатковий

4. Психологія управління: Навчальний посібник / Брич В.Я., Корман М.М. - К.: Кондор-Видавництво, 2018. - 384 с.

Internet-ресурси

5. Освіта заради справедливості. Серія університетських модулів. Модуль 14. Професійна етика. Організація Об'єднаних Націй Відень, 2021 https://www.unodc.org/documents/e4j/IntegrityEthics/E4J_Integrity_and_Ethics_Module_14_final_UKR.pdf
6. Голосіївська районна в місті Києві державна адміністрація.Офіційний інтернет-портал.Методична рекомендація на тему:«Етика державного службовця» <https://golos.kyivcity.gov.ua/news/4725.html>

7. Кодекс кращих практик участі громадськості у процесі прийняття рішень. Рада Європи.

<https://rm.coe.int/16802eee47>

8. Правила ділового спілкування «зверху-вниз», «знизу-вгору» і «по горизонталі»

<https://www.kozaky.org.ua/pravila-dilovogo-spilkuvannya-zverxu-vniz-znizu-vgoru-i-po-gorizontali/>

9. Київський міжнародний інститут соціології.

<https://www.kiis.com.ua/>

10. Асоціація політичних психологів України

<https://appu.com.ua/>